fennicusnatur

20220623

Fåglar vid

Varamon, Motala

Innehållsförteckning

Sammanfattning 3
Allmän beskrivning av naturmiljön 3
Metodik och avgränsning 3
Begreppet rödlistad art och naturvårdsart 5
Resultat 5
Områdesvis genomgång 7
Tidigare rapporter 11

Detta är en projektrapport skriven av Fennicus Natur AB. Företaget drivs av Mikael Hagström. Fennicus Natur genomför såväl bredare allmänekologiska inventeringar som mer specialiserade inventeringar av kryptogamer och fåglar. Företaget skriver också skötselplaner, genomför guidningar och håller enstaka föredrag.

Fennicus Natur AB
Gallstrandsvägen 4
585 99 Linköping

Telefon
076 84 582 06

e-post
mikaelhagstrom@telia.com
www.fennicusnatur.se

Sammanfattning

I och i direkt anslutning till de områden som berörs av nya detaljplaner som är under utarbetande finns en fågelfauna typisk för trakten och typisk för områden bebyggda med blandad småhusbebyggelse. Större delen av de hålträdshäckande arterna hade fått ut sina ungar varför det inte gick att knuta varje häckning till ett visst hålträd annat än undantagsvis men fågelungar av en rad arter noterades i de flesta planytorna. Ingen art upptagen i Fågeldirektivets bilaga 1 har rapporterats eller noterats i ytorna.

Allmän beskrivning av naturmiljön

I grunden består den största delen av området av tallskog på sand i nära anslutning till Vättern och Varamoviken men här finns också några små områden med kalkrik morän där det växer ekdominerad frodig lövskog. Småhusbebyggelse och annan småskalig fritidsnära verksamhet har kommit till i båda typerna av natur och ganska små ytor av båda typerna finns kvar i oexploaterat skick i dagsläget. Generellt så finns betydligt fler träd, och då främst tallar och björkar, på de tomter som är bebyggda med fritidsbostäder än på de mer nybyggda villatomterna. Även graden av naturlighet i fältskiktet är betydligt större på fritidstomterna.

Metodik och avgränsning

Ett fältbesök gjordes med syfte att fånga upp så mycket som möjligt av häckfågelfaunan i de olika planområdena (se karta 1). Området 3 (”Fingersvampen”) fältbesöktes 31e maj 2022 i samband med en bredare naturvärdesinventering och resterande ytor 12e juni. Vid besöken uppsöktes hålträden särskilt för att se om någon fågel häckade i dessa vid tillfällena. I övrigt noterades fåglarna tillsammans med eventuella indikationer på häckning. Fåglar som rörde sig på högre höjd och där häckning inte verkade förekomma inom ytorna har inte noterats. Exempel på sådan arter är korp, flera arter måsfåglar, överflygande andfåglar, svalor och tornseglare.

Uppgifter om fågellivet i och i anslutning till de avgränsade potentiella planområdena från perioden 2012 – 2022 har hämtats från Artportalen. Uppgifterna har sedan bedömts utifrån hur sannolikt det är att arterna häckar inom planområdena.

Fennicus Natur AB
Gallstrandsvägen 4
585 99 Linköping

Telefon
076 84 582 06

e-post
mikaelhagstrom@telia.com
www.fennicusnatur.se

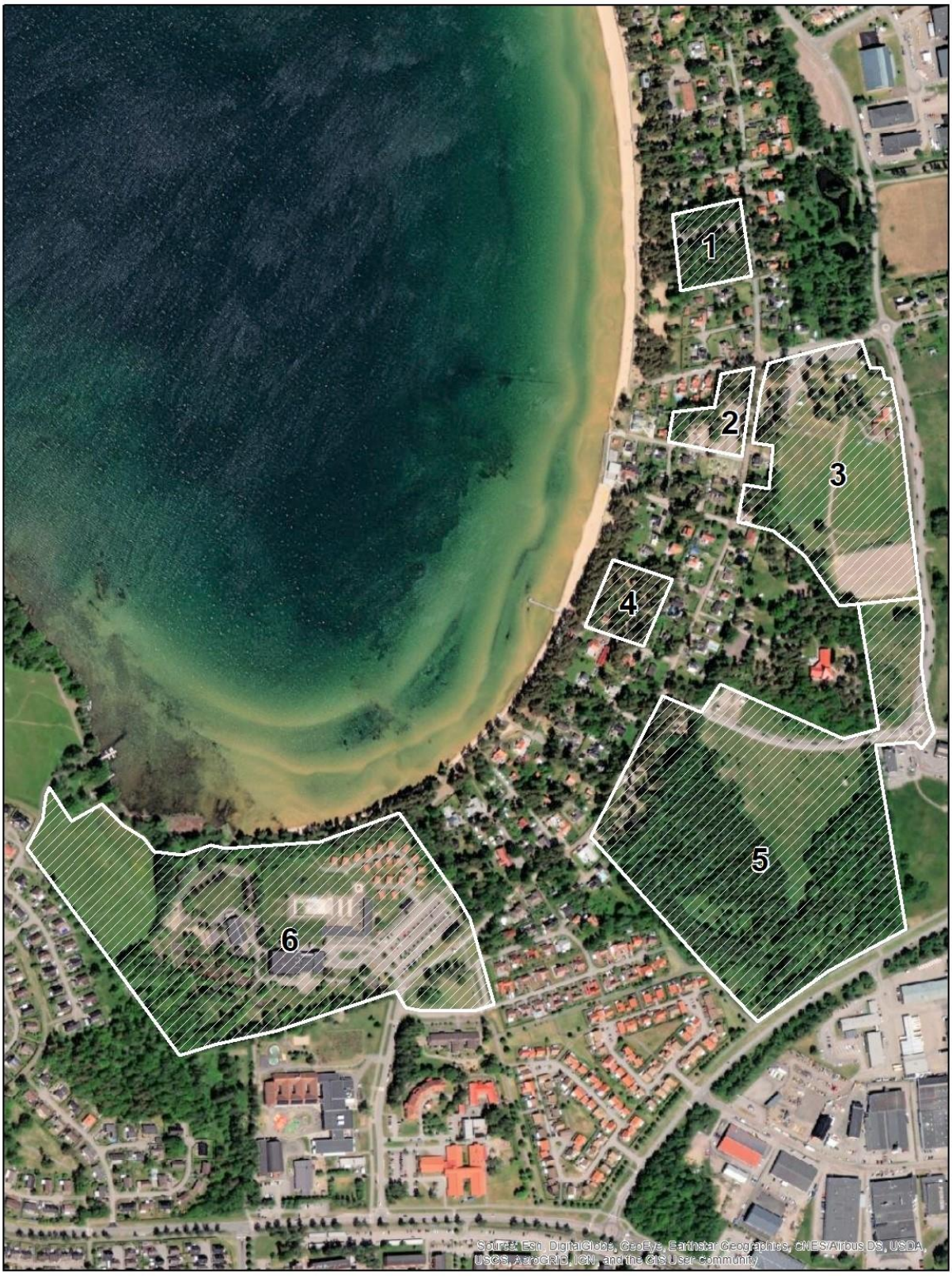

Karta 1: Översiktskarta över de undersökta områdena.

Fennicus Natur AB
Gallstrandsvägen 4
585 99 Linköping

Telefon
076 84 582 06

e-post
mikaelhagstrom@telia.com
www.fennicusnatur.se

Begreppet rödlistad art och naturvårdsart

Rödlistade arter är arter som minskar, är särskilt känsliga för pågående markanvändning eller är så sällsynta att de löper risk att dö ut från landet enligt ArtDatabankens expertkomittéer (Gärdenfors, U (ed) 2020). De rödlistade arterna delas in i olika kategorier utefter hur stor risken för att de ska dö ut från Sverige bedöms vara. Kategorin **NT** är den kategori som innebär den lägsta risken men ändå nästan hotade (Near Threatened), **VU** står för Vulnerable = sårbar, **EN** står för Endangered dvs starkt hotad, **CR** står för Critically Endangered akut hotad och sedan finns en kategori **DD**, Data Deficient, där arter som man saknar tillräcklig kunskap om men som ändå tros hamna inom rödlistan redovisas.

Naturvårdsarter omfattar arter som indikerar att ett område har högt naturvärde och arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Med naturvårdsarter avses i detta fall skyddade arter, rödlistade arter, typiska arter för Natura 2000-naturtyper, ansvarsarter och signalarter.

Resultat

Resultatet av besöken vid hålträden kan bäst sammanfattas med att besöket var för sent. Nästan alla hålen var tomma på fåglar men en hel del fågelungar fanns i anslutning till hålträden inom planytorna och vuxna fåglar varnade ofta ljudligt och intensivt. Även om inte häckningar i någon högre grad kunde knytas till ett specifikt hålträd finns häckningsindikationer som i många fall kan antas höra ihop med planytorna. Sådana indikationer har förutom från fältbesöket även hämtats från uppgifter om fågelobservationer ur Artportalen från den senaste 10-årsperioden (redovisas separat). En ”totallista” med häckfåglar redovisas med kommentarer per detaljplaneyta.

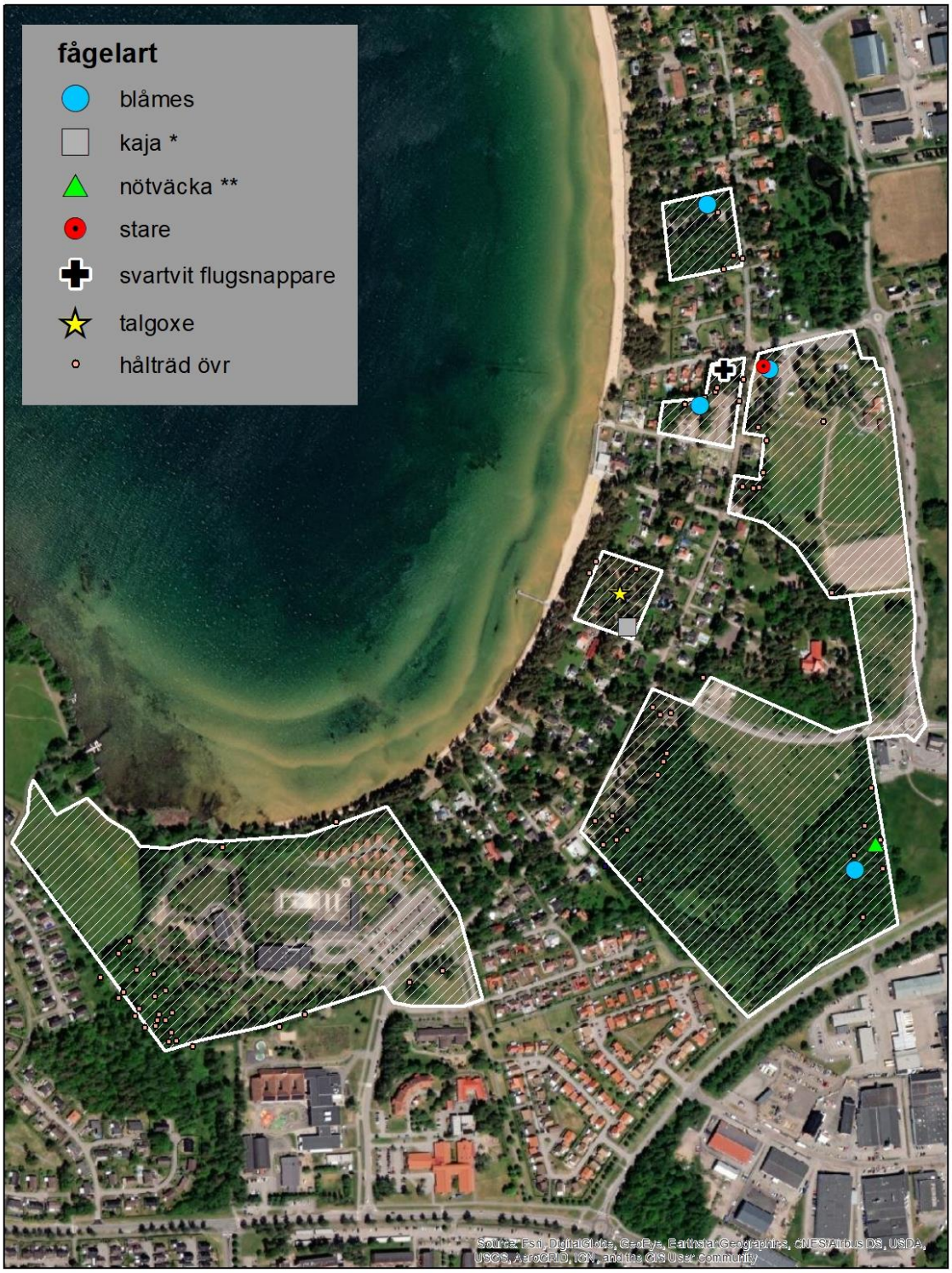

Karta 2: Hålträd med konstaterade häckningar av respektive art 2022 och besökta hålträd utan boende fåglar vid besöket. * kaja satt tyst länge utanför hålet, bedömdes ha ungar där utan att dessa sågs eller hördes. ** Hålträd med nötväckans typiskt murade hålöppning. Dock ingen fågel vid besöket utan de antogs flugit ut.

Fennicus Natur AB
Gallstrandsvägen 4
585 99 Linköping

Telefon
076 84 582 06

e-post
mikaelhagstrom@telia.com
www.fennicusnatur.se

Områdesvis genomgång

De olika planytorna redovisas med en lista med häckfåglar tillsammans med en kommentar.

Område 1 Badgästen Tallskog

I denna lilla tallskogsyta finns en del gamla tallar där en del har hål. I ett träd konstaterades blåmes.

Tabell 1: Förmodade häckfåglar i område 1 (Badgästen)

Art	Antal par (skattat)	Aktivitet	Kommentar
Björktrast	1	Ungar	
Blåmes	1	I bo	
Bofink	1	Födosökande	
Grönfink	1	Sång	
Grönsiska	1	Sång	Ev häckning någon annanstans i närheten (rörlig art)
Koltrast	1	Födosökande	
Lövsångare	1	Sång	
Talgoxe	1	Matande ungar i träd	

Område 2 Toppmurklan Tallskog mm

Liten yta med grusad parkering omgiven av tallar och med en underväxt av lövträd och buskar. Blåmes i ett träd och ett besöktes av svartvit flugsnappare.

Tabell 2: Förmodade häckfåglar i område 2 (Toppmurklan)

Art	Antal par (skattat)	Aktivitet	Kommentar
Blåmes	1	I bo	
Bofink	1	Födosökande	
Koltrast	1	Födosökande	
Lövsångare	1	Sång	
Svartvit flugsnappare	1	I hålträd, hona	
Talgoxe	1	Nyligen flygga ungar	

Område 3 Fingersvampen Gräsmattor mm

Större delen består av klippta gräsmattor men det finns också en större grusplan och några talldominerade skogsdungar. Spridda björkar ute på gräsmattorna. Stare och blåmes sågs i bohål. Troligen häckar fler arter och individer i andra hålträd i området.

Strandskata födosökte i området med tros inte häcka i ytan (2022). Området är lätt att överblicka och ingen unge syntes.

Tabell 3: Förmodade häckfåglar i område 3 (Fingersvampen)

Art	Antal par (skattat)	Aktivitet	Kommentar
Björktrast	1	Ungar	
Blåmes	1	I bo	
Bofink	1	Födosökande	
Kaja	1	Bobygge? I skorsten	
Koltrast	1	Födosökande	
Lövsångare	2	Sång mm	
Pilfink	2	Ljudlig närvaro	
Stare	1	I bo	1 konstaterat par
Stare	4	Flygga ungar	Drygt 15-tal ungar på gräsytorna
Talgoxe	1	Flygga ungar	

Område 4 Fjällskivlingen Tallskog

Större delen består av gles tallskog med högvuxna tallar. I söder finns lite mer underväxt av lövträd.

Strandskata födosökte i området med tros inte häcka i ytan (2022). Området är lätt att överblicka och ingen unge syntes.

Tabell 4: Förmodade häckfåglar i område 4 (Fjällskivlingen)

Art	Antal par (skattat)	Aktivitet	Kommentar
Blåmes	1	Flygga ungar	
Bofink	1	Födosökande	
Kaja	1	Vid misstänkt bo	Mycket tystlåten vid hålträd
Kråka	1	Par, varnande	
Lövsångare	2	Sång mm	
Talgoxe	1	I bo	

Område 5 Tvättsvampen Lövskog mm

Denna yta är större och innehåller såväl tät och fuktig lövskog som öppnare gräsmarker (och en trafikplats). Fågelfaunan här är lite art och individrikare

Tabell 5: Förmodade häckfåglar i område 5 (Badgästen)

Art	Antal par (skattat)	Aktivitet	Kommentar
Björktrast	3	Ungar	
Blåmes	1	I bo	
Bofink	1	Födosökande	
Grönfink	1	Noterad	
Gulsparv	1	Noterad	
Gärdsmyg	1	Sång	
Hämpling	1	Sång	
Härmsångare	2	Sång	2 sjungande
Koltrast	3	Födosökande	
Lövsångare	4	Sång mm	
Nötväcka	1	Ljudlig närvaro	Murat bohål påträffat
Rödhake	3	Flygg unge	
Stare	2	Flygga ungar	
Steglits	1	Noterad i par	
Större hackspett	1	Noterad	Kan bo i ytan
Svarthätta	2	Sång	
Svartvit flugsnappare	1	Sång	1 konstaterat par
Talgoxe	1	Flygga ungar	
Taltrast	1	Ungar	
Trädgårdssångare	1	Sång	
Ärtsångare	1	Sång	

Område 6 Folkets park Lövskog, buskmark mm

Denna yta innehåller ett parti med gammal ekskog med ett tätt underskikt av löv. Ett lite större område med glest med buskar och lövträd och så den före detta badanläggningen med p -platser mm. Det finns många hålträd i ekskogen men sikten är mycket dålig till följd av undervegetationen, varjör det är sannolikt att någon fågel fortfarande häckade i något hål, men missades vid besöket.

Tabell 6: Förmodade häckfåglar i område 6 (Folkets park)

Art	Antal par (skattat)	Aktivitet	Kommentar
Björktrast	1	Ungar	
Blåmes	1	Flygga ungar	
Bofink	1	Födosökande	
Grönfink	1	Noterad	
Gulsparv	1	Obs i lämpl biotop	
Hämpling	1	Sång	
Kaja	1	Obs nära hålträd	
Koltrast	2	Födosökande	
Lövsångare	2	Sång mm	
Nötväcka	1	Ljudlig närvaro	
Ringduva	2	Obs i lämpl biotop	
Rödhake	2	Flygg unge	
Skogsduva	1	Sång	Ev i intill liggande yta
Stare	2	Flygga ungar	
Steglits	1	Noterad i par	
Större hackspett	1	Noterad	Kan bo i ytan
Svarthätta	1	Sång	
Svartvit flugsnappare	1	Sång	
Talgoxe	1	Flygga ungar	
Trädgårdssångare	1	Sång	
Trädkrypare	1	Obs i lämpl biotop	
Törnsångare	1	Sång	
Ärtsångare	1	Sång	

Tidigare rapporter

I områdena har en del fåglar rapporterats av allmänheten till Artportalen. Dessa redovisas i tabell 7 nedan. Tabellen innehåller också rapporter från områdena som ligger mellan planområdena. Vad gäller fåglar som rapporteras på detta sätt så finns en stark överrepresentation av mindre vanliga arter medan de mest allmänna knappast rapporteras alls.

Vad gäller arter som kan misstänkas häcka inom något av planområdena och som inte noterats vid inventeringen ovan så finns skäl att tro att råka häckar i eller i närheten av planområdena, strandskata häckade eventuellt vid Folketspark 2016-2017. Stenknäck kan inte heller uteslutas som häckfågel då den kan vara mycket diskret vid sitt bo.

Tabell 7: Fåglar rapporterade till Artportalen 2012-2022

Artnamn	Antal	Aktivitet	Lokalnamn	datum
Blåmes			Kvarteret Fingersvampen	2022-05-31
Duvhök	1		Motala Folkets park	2018-03-04
Forsärla	1	rastande	Motala Folkets park	2021-04-07
Gråsiska	2	födosökande	Motala Folkets park	2019-02-13
Lövsångare	1	spel/sång	Motala Folkets park	2019-05-11
Nötväcka	1	spel/sång	Furulids camping	2020-08-05
Ringduva	1	spel/sång	Furulids camping	2020-08-05
Råka	2		Motala Folkets park	2020-11-03
Råka	2	pulli/nyligen flygga ungar	Motala Folkets park	2018-07-17
Råka	2		Motala Folkets park	2017-07-26
Rödhake	1		Furulids camping	2020-08-05
Sidensvans	15		Motala Folkets park	2022-01-29
Stare			Kvarteret Fingersvampen	2022-05-31
Stare	1	födosökande	Motala Folkets park	2021-12-17
Steglits	1		Motala Folkets park	2019-05-10
Stenknäck	1		Motala Folkets park	2022-01-29
Strandskata	4		Motala Folkets park	2017-03-24
Strandskata	2		Furulid	2022-03-26
Strandskata	2		Motala Folkets park	2016-04-02
Större hackspett	2		Furulids camping	2020-08-05
Svarthätta	2	spel/sång	Motala Folkets park	2019-05-11
Sångsvan	3		Motala Folkets park	2018-03-04
Ärtsångare	1	spel/sång	Motala Folkets park	2019-05-11